

**УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МУЗИКА ЗА II КЛАС
(ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)**

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебният предмет *музика* в началния етап от основната образователна степен допринася за развиване на музикалния потенциал на всяко дете, за себеизразяването и личностното му обогатяване. Независимо че някои от децата проявяват музикалните си умения в различна възраст и с различни усилия, обучението по музика във II клас осигурява надграждане на базисните знания, умения и отношения, натрупани в първи клас, и осигурява по-нататъшно развитие на наличните музикални способности.

Учебното съдържание във втори клас е свързано с различните аспекти на музикалното изкуство и с изграждането на изпълнителски, познавателни, социални и други аспекти на музикалната компетентност на ученика. Чрез слушане, оценяване и разбиране на музиката децата са в състояние да изследват своите собствени емоции и да развиват чувството за ритъм, за ред и за последователност. Разбирането на знанията за музиката, в това число осмислянето и правилната употреба на основните понятия, се осъществява практически в процеса на дейност - изпълнение на музика, възприемане на музика, импровизация на ритъм и пр. Учениците участват в разнообразни познавателни и развиващи дейности, чрез които изразяват емоционалното отношение към музиката и разкриват широките ѝ възможности за интеграция с други изкуства. Чрез предложения в училище музикален материал се развиват изпълнителските им умения като съществен фактор за пълноценно общуване с музиката.

Учебната програма е структурирана в таблици и представя учебното съдържание тематично чрез очакваните резултати от обучението по всяка тема и свързаните с нея понятия. Водещ принцип при определянето на темите е разграничаването на основните видове дейности, присъщи на урока по музика. В този смисъл темите не са представени в задължителна последователност, а предполагат работата по тях да се преплита във всеки урок на принципа на спираловидното развитие на уменията, натрупване на представите и изграждане на понятията. Това дава възможност за гъвкавост при структуриране на учебното съдържание и преподаването му, като подпомага учителя при подбора на методи, средства и на музикален репертоар за пеене и слушане.

Основните теми във втори клас и свързаните с тях знания, умения и отношения са субектно ориентирани – акцентът е поставен върху активната позиция на ученика в процеса на обучение. Учебното съдържание предполага максимално приложение на извънучилищния опит на учениците в посока от познато към непознато, от най-достъпното в практически план към по-абстрактното.

В учебното съдържание се открояват някои по-съществени нови моменти. Като нов тематичен акцент се въвежда „Еднаквост и различие”, чрез който се подготвят възприемането и осъзнаването на основните формообразуващи принципи в музиката. Въвеждат се тема и понятие *струнни инструменти*, като се изяснява и принципът на звукоизвличане при различните видове.

Музикално-образователният процес във втори клас:

- осигурява разширяване на усвоените знания от първи клас и постепенно надграждане на нови;
- създава предпоставки учениците да изпитват радост от общуването с музика, провокира техните артистичност и въображение;
- създава интерес и изгражда умения и активност за лична и колективна творческа любителска художествена изява;
- изгражда умения в областта на основните видове музикални дейности - изпълнение, слушане и импровизация;
- дава основни знания и умения във връзка със същността на музиката и социалната ѝ роля.

Постигането на образователните цели по предмета **музика** може да се осъществи и чрез дейности в изнесена обучаваща среда – посещение на репетиция на музикална формация (хор, оркестър, вокално-инструментален ансамбъл) в културна институция, сред природата за наблюдаване на звукова среда, както и реализирането на дейности, свързани с календарни и национални празници, патронен празник на училището, тържество за завършване на учебната година и др.

В процеса на дейностите, изнесени в извънучилищна обучаваща среда, се натрупват впечатления и богат социален опит относно реалния работен творчески процес на различни вокални и инструментални музикални формации, както и конкретни слухови представи относно звуците в природата, които обогатяват слуховия опит на учениците.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентност	Знания, умения и отношения
<i>Музициране, възприемане на музика</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Пее според възможностите си пет авторски или народни песни, изучавани в училище. • Възпроизвежда ритмичен съпровод - подражателно и по графичен модел. • Импровизира съпровод върху песен и/или инструментален откъс. • Разпознава най-малко три характерни откъса от музикални творби, включени в репертоара за слушане, от които най-малко два инструментални. • Пее предпочитана песен от извънучилищния репертоар.
<i>Елементи на музикалната изразност</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Определя мелодия, характер, темпо, динамика в музикални примери. • Познава по тембър мъжки хор, а по тембър и външен вид музикалните инструменти: флейта, китара, арфа, гъдулка, тамбура, кавал. • Познава принципа на звукоизвличане при струнните инструменти. • Разграничава вокална и инструментална музика. • Разпознава метрума на музика в равноделни размери (2/4 и 3/4) и в неравноделните размери (5/8 и 7/8) в песни, изучавани в училище. • Разпознава по слух и по графични символи тонови трайности, съответстващи на осмини, четвъртини и половини ноти. • Определя еднаквост и различие в песни, изучавани в училище. • Разграничава постепенно движение и скок в мелодията по слух и с помощта на графични символи.
<i>Музика и игра</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Играе право хоро и ръченица. • Импровизира танцови движения върху музика от изучаваните жанрове.
<i>Музика и общество</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава основни музикални жанрове: марш, валс, право хоро, пайдушко хоро, ръченица. • Разграничава авторските от народните песни в репертоара за пеене. • Знае три имена на композитори на песни и инструментални произведения, слушани в час. • Коментира примери за присъствието на марша, валса, правото хоро и ръченицата в бита на хората. • Знае характерни елементи и особености на коледуването, сурвакането, кукерските игри и лазаруването; наричания и народни песни, свързани с тях.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
Пеене на песни	<ul style="list-style-type: none">• Изпълнява по избор пет песни, изучавани в училище - авторски и народни.• Изпълнява предпочитана детска песен.• Възпроизвежда мелодия и метроритъм според индивидуалните си възможности.• Пресъздава характера на песента при изпълнение.• Синхронизира вокалното си изпълнение със съпровода и с общата звучност на музикалното произведение.	
Ритмичен съпровод	<ul style="list-style-type: none">• Ръководи се от метрума и темпото при изпълнение на съпровод.• Следва жестовете и указанията на учителя по време на изпълнението.• Подбира подходящи средства за съпровод съобразно характера на музиката.• Постига синхрон и баланс между пеене и съпровод.• Изпълнява ритмичен съпровод на слушано произведение в час.• Изпълнява съпровод, като се ориентира по графичен запис на метрум и ритъм.• Изпълнява звукови картини подражателно и по графичен запис.• Синхронизира изпълнението си с останалите участници в дейността.• Импровизира ритмичен съпровод върху песен или инструментален откъс по избор.	
Слушане на музика	<ul style="list-style-type: none">• Подбира подходящи словесни определения за характера на музиката.• Проследява мелодия, характер, темпо и динамика в музикално произведение, слушано в час.	

	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава песен по инструментален съпровод. • Разпознава по характерна мелодия най-малко два инструментални откъса от репертоара за слушане. 	
Музикална изразност	<ul style="list-style-type: none"> • Определя темпо и динамика в подходящи примери. • Определя характера на музиката в музикални произведения, слушани в час. • Свързва темпото и динамиката с характера и изразността на музиката. • Изпълнява песни с подходящо темпо и динамика. • Описва характера на изпълняваните песни. • Разпознава инструментална творба по темпото, динамиката и характера на музиката. 	<ul style="list-style-type: none"> • темпо • динамика • характер на музиката
Вокална и инструментална музика	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава по външен вид и тембър музикалните инструменти: флейта, китара, арфа, гъдулка, тамбура, кавал. • Изброява гъдулка, тамбура и кавал като народни музикални инструменти. • Подбира подходящи определения за тембъра на изучаваните музикални инструменти. • Познава различните начини на звукоизвличане при изучаваните струнни музикални инструменти. • Разграничава по тембър струнните инструменти. • Разграничава вокална и инструментална музика. • Разпознава по тембър мъжки хор. 	<ul style="list-style-type: none"> • гъдулка • тамбура • кавал • струнни инструменти • вокална музика • инструментална музика
Метрум	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава двувременна и тривременна пулсация. • Отчита равномерна и неравномерна пулсация на две и на три. • Свързва метрума с графичен модел. 	

	<ul style="list-style-type: none"> Разпознава метрума на музика в размери 2/4, 3/4, 5/8 и 7/8. 	
Тонови трайности	<ul style="list-style-type: none"> Разграничава по слух кратки и дълги тонови трайности, съответстващи на половини, четвъртини и осмини ноти. Разпознава графично знаците за цяла, половина и четвъртина нота стойност. Съотнася изучаваните тонови трайности с конкретни срички в текст на песен. Изпълнява по слух и по графичен запис изучаваните тонови трайности. 	
Мелодическо движение	<ul style="list-style-type: none"> Определя еднаквост и различие в песни от училищния репертоар по слух и с помощта на графични средства. Разграничава повтарящи се тонове, постепенно движение и скок в мелодията. Свързва изучаваните видове мелодическо движение с графичен модел. 	
Музика и движение	<ul style="list-style-type: none"> Играе право хоро и ръченица в синхрон с музиката. Разпознава право хоро и ръченица в народна песен или инструментална пиеса от слушаните в училище музикални произведения. Импровизира движения върху разнообразна характерна музика. Проявява артистичност и лично отношение в импровизацията. 	
Музикални жанрове	<ul style="list-style-type: none"> Разграничава марш, валс, право хоро, пайдушко хоро и ръченица в подходящи примери. Разпознава изучаваните жанрове в изпълнение на различни инструментални формации. Определя метричната пулсация и характера на музиката като жанрови белези. Дава примери за присъствието на изучаваните жанрове в ежедневието и празниците на хората. 	<ul style="list-style-type: none"> пайдушко хоро

Авторска и народна музика	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава народната и авторската музика в репертоара за пеене и слушане. • Назовава три имена на композитори на песни и инструментални произведения от училищния репертоар. • Изброява характерни елементи на коледуването, сурвакането, кукерските игри и лазаруването. • Изпълнява наричания и народни песни, свързани с изучаваните обреди. 	<ul style="list-style-type: none"> • композитор
----------------------------------	--	--

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишен брой часове за изучаване на предмета във втори клас – 64 часа.

Препоръчително разпределение на часовете:

За нови знания	40%
За затвърдяване на новите знания и за обобщение	55%
За диагностика на входно, междинно и изходно ниво	5%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценяването на индивидуалните постижения на учениците по музика във втори клас се осъществява предимно устно и стимулира музикалната им изява, свързана с пеене и с възприемане на музиката.

Чрез писмена порверка на знанията и уменията на учениците се диагностицира входното ниво в началото на учебната година и изходното ниво в края на учебната година. Резултатите на учениците, установени чрез писмени форми на оценяване, се съхраняват в портфолиото на ученика. Критериите за оценяване на писмените работи се обсъждат предварително с класа и се прилагат и за самооценяване на ученика. В тях не се включва възпроизвеждане на определения и на теоретични знания.

Поставените оценки са с качествен показател, който може да бъде изразен с разнообразни символи.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Интегразивните връзки между музиката и останалите учебните предмети се осъществяват чрез общи проблеми, теми и понятия. Те съдействат за изграждане на цялостна и единна представа за света и разкриване на общи закономерности в историческото и в съвременното развитие.

Спецификата на музикалнообразователния процес създава условия за придобиване на ключовите компетентности:

Ключови компетентности:	Дейности и междупредметни връзки
<i>Компетентности в областта на българския език</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ описване на звукови картини, начални умения за изводи и обобщения; ✓ изказване на мнение при възприемане на музиката; ✓ търсене на понятия за определяне характера на музикалното произведение; ✓ четене и обсъждане на текстове на песни, постепенно обогатяване на речника на учениците.
<i>Умения за общуване на чужди езици</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ усвояване на основни понятия в музиката, които са на чужд език, в процеса на разнообразни практически музикални дейности.
<i>Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ прилагане на математически понятия и закономерности при осмислянето на по-важните елементи на музикалната изразност – мелодия, ритъм, метрум, темпо; ✓ формиране на природонаучна грамотност чрез произведенията, посветени на различни природни обекти и явления (сезони и сезонни промени, животни, планини, реки и др.).
<i>Дигитална компетентност</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ използване на дигитална звуковъзпроизвеждаща техника и съвременни музикални инструменти в обучението по музика.
<i>Умения за учене</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ следване на указания за музикално-изпълнителска дейност; ✓ опити за планиране на собствената дейност в групово музициране; ✓ сравняване на различни музикални произведения, обобщаване, групиране по определен признак; ✓ събиране на информация при дейности в изнесена обучаваща среда – наблюдение на жива звукова

	<p>среда, посещение на репетиция на музикална формация (хор, оркестър, вокално-инструментален ансамбъл) в културна институция.</p>
<p><i>Социални и граждански компетентности</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ разбиране на социалната роля на музиката чрез песните „Знамето ни е трицветно“, т. и м. М. Митов, и „Татковина“, т. П. Р. Славейков, м. Ем. Манолов, като изразява позиция и отношение към Родината; ✓ участие в обсъждането на различни музикални произведения, толерантност към музиката на различните етноси и народи, търпимост, умения за работа в екип и др.
<p><i>Инициативност и предприемчивост</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ активно участие с музикални изяви в календарните празници (Коледа, Нова година, Великден и др.), отбелязвани в класната стая и училището.
<p><i>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ изразяване на емоционалното преживяване при общуването с българския музикален и танцов фолклор; ✓ избиране на музика за отбелязването на български празници, свързани с обредния календар; ✓ изпълняване на съпровод по зададена схема; ✓ демонстриране на метрума чрез движение.
<p><i>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ слушане на подходящи музикални произведения, свързани със значението на адекватното поведение на човека в природата, на улицата, у дома и на обществени места за опазване на човешкото здраве, за опазване на природата, с оценява значението на природосъобразния начин на живот.